

ЕВРОПЕЙСКИ ЦЕНТЪР ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ЗАБОЛЯВАНИЯТА

Въпроси и отговори относно новия Коронавирус

---

1. Какво представлява новият Коронавирус 2019-nCov?

Новият Коронавирус 2019-nCov, временно наричан 2019-nCoV, е идентифициран в Китай в края на 2019 г. и е нов щам на коронавируса, който досега не е бил откриван при човека.

2. Откъде идват Коронавирусите?

Коронавирусите са вируси, които циркулират сред животните, но за някои от тях се знае, че засягат хората. След като заразят хората, те могат евентуално да се предават от човек на човек.

Известен е широк кръг от животни, които са източник на коронавируси. Например, вирусът, причиняващ Близкоизточен респираторен синдром (MERS-CoV) е коронавирус, произхождащ от камили, а тежкия остър респираторен синдром (ТОРС) произхожда от котки - цветки.

Повече информация за коронавируса може да се намери в информационния документ на Европейския център за контрол на заболяванията (ECDC) ([ECDC factsheet](#))

3. Този вирус сравним ли е със SARS (ТОРС) или със сезонния грип?

Новият коронавирус, открит в Китай е генетично тясно свързан с вируса на SARS (ТОРС) от 2003 г. и изглежда, че има подобни характеристики, въпреки че все още данните за този вирус са ограничени.

ТОРС се появи в края на 2002 г. в Китай и в продължение на осем месеца са докладвани над 8 000 случая от 33 държави. Тогава един от всеки десет души, които са заразени с ТОРС почина.

При настоящия взрив от 2019-nCoV са докладвани около 10 000 случая в Китай (от края на декември 2019 г. - до края на януари 2020 г.) Заболели са съобщени и от други държави, вкл. някои и от ЕС/ЕИП. На този етап има твърде малко налични данни, за да се каже със

сигурност колко смъртоносен е 2019-nCoV, но предварителни данни сочат, че той е по-малко фатален от SARS-CoV (ТОРС).

Въпреки че и двата вируса се предават от човек на човек и могат да причинят подобни симптоми, те са много различни и следователно се проявяват по различен начин. Все още е много рано да се направят заключения относно разпространението на 2019-nCoV, но предварителната информация показва, че 2019-nCoV е също толкова заразен, колкото ТОРС и някои други грипни щамове. По данни на Европейския център за контрол на заболяванията (ECDC) всяка година до 40 000 души в ЕС/ЕИП умират преждевременно поради причини, свързани с грипа.

4. Как се предава вирусът? Колко лесно се разпространява?

Въпреки че източник на инфекцията са животни, сега вирусът се предава от човек на човек. Към момента няма достатъчно епидемиологична информация, която да потвърди колко лесно и устойчиво вирусът се предава между хората. Изглежда вирусът се предава главно чрез въздушни капчици, когато хората кихат, кашлят или издишат.

Инкубационният период за коронавирус 2019-nCoV (т.е. времето от контакта с болен и появата на симптоми) понастоящем се изчислява на между 2 до 12 дни. Докато хората са предимно заразени, когато проявяват (грипоподобни) симптоми, има индикации, че някои хора могат да предават вируса без да са налице никакви симптоми или преди симптомите да се появят. Ако това бъде потвърдено, ранното откриване на инфекциите с Коронавирусу 2019-nCoV ще е по-трудно. Това обаче не е необичайно за вирусни инфекции от този тип, както се вижда и при морбили, например.

Ако хората с коронавирус 2019-nCoV са изследвани и диагностицирани своевременно и се прилагат строги мерки за контрол на инфекциите, вероятността за трайно предаване на вируса от човек към човек в обществото в ЕС/ЕИП е ниска. Системното прилагане на мерки за профилактика и контрол на инфекциите бяха ефективни при контролирането на SARS-CoV и MERS-CoV.

Медицинска информация

1. Какви са симптомите на 2019-nCoV

От известното досега, вирусът може да причини умерени грипоподобни симптоми като:

- треска
- кашлица
- затруднено дишане
- мускулни болки и
- отпадналост.

По-сериозните случаи развиват тежка пневмония, остър респираторен дистрес синдром, сепсис и септичен шок, които могат да доведат до смъртта на пациента. Хората със

съществуващи хронични заболявания изглежда са по-предразположени към тежко протичане на заболяването.

2. Някои хора по-предразположени ли са към вируса?

Обикновено малките деца, възрастните хора и тези със съпътстващи заболявания (например артериална хипертония, сърдечни заболявания, диабет, чернодробни заболявания и респираторни заболявания) се очаква да бъдат изложени на по-голям риск от развитие на тежки симптоми. Тъй като това е нововъзникващо заболяване и има само ограничени данни, все още не знаем кои групи от хора може да са предразположени към по-тежък изход след заразяване с 2019-nCoV.

3. Има ли лечение за заболяването, причинено от вируса 2019-nCoV?

Няма специфично лечение за това заболяване, така че подходът, използван за лечение на пациенти с инфекции, свързани с новия коронавирус, е за лечение на клиничните симптоми (например треска). Поддържащата грижа (например поддържаща терапия и мониторинг - кислородна терапия, поддържане на телесен баланс на течностите и антивирусни лекарства) може да бъде много ефективна за болелите.

4. Кога трябва да се изследвам за 2019-nCoV?

Ако имате

- остра респираторна инфекция (внезапна поява на най-малко една проява: кашлица, възпалено гърло или затруднено дишане)

И

През последните 14 дни преди проявата на симптомите, сте били:

- в близък контакт* с потвърден или вероятен случай на инфекция с Коронавирус 2019-nCoV, или сте пътували в **област настоящо предаване на вирус 2019-nCoV**,
- или сте работили или посещавали лечебно заведение, където са лекувани пациенти, инфектирани с вирус 2019-nCoV, вие трябва да се свържете със своя личен лекар по телефона за съвет.

*близък контакт: съжителство в едно домакинство с пациент с 2019-nCoV или непосредствена близост или споделяне на едно помещение с пациент с nCoV или здравен работник или друго лице, полагащо грижа да пациент с 2019-nCoV или лабораторни работници, работещи с проби с 2019-nCoV.

Превенция

1. Как мога да се предпазя от заразяване?

При посещение в Китай:

- избягвайте контакт с болни хора, особено такива с кашлица;
- избягвайте посещения на пазари и места, където има живи или мъртви животни;
- прилагайте общите хигиенни правила по отношение на хигиена ръцете и хигиена на храната;
- измивайте ръцете си със сапун и вода ИЛИ използвайте дезинфекционен разтвор на алкохолна основа преди хранене, след използване на тоалетната и след всеки контакт с животни;
- избягвайте контакт с животни, техните екскременти или изпражнения.

Където и да пътувате, прилагайте общите правила за хигиена на ръцете и храната.

2. Какво трябва да направя ако съм имал контакт с някого с Коронавирус 2019-nCoV?

Наблюдавайте се от времето на контакта с този човек и ако развиете някакви симптоми, свържете се с личния си лекар за съвет, като посочите, че сте били в Китай.

3. Какви са правилата за инфекцията/миенето на ръцете?

Миенето и дезинфекцията на ръцете са ключът към предотвратяване на инфекция. Трябва да миете ръцете си често и обилно със сапун и вода за най-малко 20 секунди. Ако сапун и вода не са налични, можете да използвате и дезинфекциращ препарат за ръце на алкохолна основа с поне 60% алкохол. Вирусът навлиза в тялото ви през очите, носа и устата, така че избягвайте да ги докосвате с немити ръце.

4. Маските за лице ефективни ли са в предпазването от коронавирус 2019-nCoV?

Маските за лице помагат да се предотврати по-нататъшното разпространение на инфекция от тези, които са болни към други хора около тях. Маските за лице изглежда не са толкова ефективни за защита на тези, които не са заразени.

5. Има ли ваксина срещу 2019-nCoV?

Понастоящем няма ваксина срещу коронавируси, включително щам 2019-nCoV. Ето защо е много важно да се предпазим от инфекция или да задържим по-нататъшно разпространение на заразата.

6. Защитен ли съм от вируса 2019-nCoV, ако съм се ваксинирал срещу грип тази година?

Грипът и 2019-nCoV са два много различни вируса и сезонната грипна ваксина не би защитила от болести, причинени от 2019-nCoV.

Какво е ситуацията в ЕС по отношение на вируса 2019-nCoV?

1. Колко подготвена е Европа за 2019-nCoV и какво прави ЕС?

Европейският център за превенция и контрол на заболяванията (ECDC) поддържа постоянен контакт с Европейската комисия, органите за обществено здраве в Китай и Световната здравна организация за оценка на ситуацията. За да информира Европейската комисия и органите за обществено здраве в държавите-членки за развитието на ситуацията, ECDC публикува ежедневни обобщения и непрекъснато оценява риска за гражданите на ЕС. ECDC и СЗО са разработили технически насоки в подкрепа на държавите-членки на ЕС в техния отговор. Европейската комисия осигурява координацията на дейностите по управление на риска на равнище ЕС.

Публикация

Risk assessment: Outbreak of acute respiratory syndrome associated with a novel coronavirus, China: first local transmission in the EU/EEA – third update

Risk assessment - 31 Jan 2020

2. Съществува ли риск да се заразя с коронавирус 2019-nCoV в ЕС?

Епидемичната ситуация се променя бързо и оценката на риска също. ECDC непрекъснато оценява риска за гражданите на ЕС и можете да намерите най-новата информация в последната бърза оценка на риска от ECDC. (виж по-горе)

3. Има ли заболели ЕС?

Има съобщения за няколко случая в ЕС от началото на епидемията. Предвид неограниченото движение на хора и фактът, че вирусът се предава от един човек на друг, се очаква, че в ЕС ще бъдат докладвани още случаи.

Защо броят на случаите нараства толкова бързо?

Двете основни причини за бързото увеличаване на броя на случаите са, че вирусът се разпространява от един човек на друг и че способността за откриване на случаи се подобрява. Внезапно увеличаване на броя на случаите често се наблюдава по време на началната фаза на огнище на нововъзникваща болест.

Информация за пътуващите

1. Трябва ли да преразгледам пътуването си до Азия в момента, частно или служебно?

Понастоящем повечето случаи се съобщават в Китай, а само спорадични случаи са регистрирани извън Китай. Вероятността да се заразите в други страни в Азия в момента е малка. Въпреки това, ситуацията се развива много бързо и рискът от инфекция се променя. Вижте списък с предполагаеми общности със зараза [list of areas with presumed community transmission](#). Следвайте съветите за пътуване, предоставени от органите на обществено здраве във вашата страна на пребиваване.

2. За какво трябва да внимавам най-много при пътуване зад граница, включително до Китай?

При посещение в Китай:

- избягвайте контакт с болни хора, особено такива с кашлица;
- избягвайте посещения на пазари и места, където има живи или мъртви животни;
- прилагайте общите хигиенни правила по отношение на ръцете и храната;
- измивайте ръцете си със сапун и вода ИЛИ използвайте дезинфекционен разтвор на алкохолна основа преди хранене, след използване на тоалетната и след всеки контакт с животни;
- избягвайте контакт с животни, техните екскременти или изпражнения.

Където и да пътувате, прилагайте общите правила за хигиена на ръцете и храната.

3. Какво да правя, ако скоро съм бил в Китай и съм се разболял?

Ако сте били в Китай и в срок от 14 дни от завръщането ви се почувствате неразположен или имате треска, кашлица или затруднено дишане, тогава:

- Потърсете незабавно медицинска помощ. Преди да отидете в лекарския кабинет или спешното отделение, се обадете и им кажете за скорошното си пътуване и вашите симптоми.
- Избягвайте контакт с други хора.
- Вземете мерки да не пътувате, докато сте болни.
- Покрийте устата и носа си с тъкан или ръкав (не с ръце), когато кашляте или кихате. Ако имате достъп до хирургични маски за лице, използвайте такава и я изхвърлете след това безопасно. Не забравяйте да миете ръцете си след изхвърляне на маска.
- Следвайте подходящи правила за дезинфекция / измиване на ръцете, за да избегнете разпространението на вируса на други хора.

4. Какво да правим в самолет или на летище?

Ако се установи, че случай на 2019-nCoV е бил в самолет здравни власти ще се свържат с хората, изложени на риск. Рискът от заразяване в самолет не може да бъде изключен, но в момента се счита за нисък за отделните пътници.

Рискът да се заразиш на летище е подобен на всяко друго място, където се събират много хора.

5. Защо завръщащите се от Китай хора не се проверяват за коронавирус 2019-nCoV на летището?

Доказателство, че проверката на хората на летището (известна като скрининг при влизане) не е много ефективна за предотвратяване на разпространението на вируса, особено когато хората може да не проявяват симптоми или симптомите на заболяването са много подобни на тези за други заболявания и времевата линия съвпада с повишената активност при сезонен грип в ЕС и в Китай. Обикновено се счита за по-полезно да се предостави на пристигащите на летищата ясна информация какво да правят, ако развият симптоми след пристигането си.

2019-nCoV при животни и хранителни продукти

1. Какво ще кажете за животните и животинските продукти, внасяни от Китай?

Поради ветеринарно-санитарната ситуация в Китай, по-специално наличието на заразни болести по животните, само няколко живи животни и непреработени животински продукти от Китай са разрешени за внос в Европейския съюз. Няма доказателства, че някое от животните или животинските продукти, разрешени за влизане в Европейския съюз, представлява риск за здравето на гражданите на ЕС в резултат от наличието на 2019-nCoV в Китай.

2. Какво ще кажете за хранителните продукти, внасяни от Китай?

Както при вноса на животни и животински продукти, поради ветеринарно-санитарната ситуация в Китай, само няколко продукта от животински произход са разрешени за внос в ЕС от Китай, при условие че отговарят на строги здравни изисквания и са подложени на контрол. По същите причини пътниците, влизащи на митническата територия на ЕС, нямат право да носят в багажа си месо, месни продукти, мляко или млечни продукти.

Няма доклад за предаване на 2019-nCoV чрез храни и следователно няма доказателства, че хранителни стоки, внесени в Европейския съюз в съответствие с приложимите разпоредби за здравето на животните и общественото здраве, регулиращи вноса от Китай, представляват риск за здравето на гражданите от ЕС във връзка с 2019-nCoV. Основният начин на предаване е от един човек на друг.

3. Какво ще кажете за контактите с домашни любимци и други животни в ЕС?

Настоящите изследвания свързват коронавируса 2019-nCoV с определени видове прилепи, но не изключва участието на други животни. Няколко вида коронавируси могат да заразят животни и да се предадат на други животни и хора. Няма доказателства, че домашните животни (например кучета или котки) представляват по-голям риск от инфекция отколкото хората. Като обща предпазна мярка, спазвайте основните принципи на хигиена при контакт с животни.